

มะกรูด (*Citrus hystrix* DC.)

พันธุ์ หวานแปดริ้ว

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นายสุชิน ศรีเกษม
ที่อยู่ เลขที่ 2/1 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านซ่อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา 24120
โทรศัพท์ 085-2818484

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

มะกรูดพันธุ์หวานแปดริ้วเกิดจากการกลายพันธุ์ของมะกรูดพันธุ์ทั่วไปโดยวิธีการเพาะเมล็ด ปี พ.ศ. 2547 ได้นำเมล็ดของมะกรูดพันธุ์ทั่วไปมาเพาะจำนวนมาก จากนั้นปลูกและเลี้ยงดูตามปกติปรากฏว่าในช่วงฤดูร้อนมีอากาศร้อนจัด ทำให้ต้นมะกรูดตายเป็นจำนวนมาก แต่มีหนึ่งต้นที่ยังรอดชีวิต เป็นต้นมะกรูดที่สามารถทนความร้อนและความแห้งแล้งได้มากกว่าปกติ เมื่อต้นมะกรูดต้นดังกล่าวเจริญเติบโตเต็มที่ พบว่ามีลักษณะที่แตกต่างจากมะกรูดพันธุ์อื่น คือ ใบไม่มีกลิ่นของใบมะกรูด ไม่สามารถใช้ปรุงอาหารได้ ผิวผลมีต่อมน้ำมันแต่ไม่มีกลิ่นเหมือนมะกรูดทั่วไป เปลือกหนากว่ามะกรูดทั่วไป และติดผลมาก สามารถปลูกเปลือกกินสดได้ มีรสชาติคล้ายคลึงกับส้มเซ้ง ฉ่ำน้ำ รสหวานอมเปรี้ยว

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย มะกรูด ชื่อวิทยาศาสตร์ *Citrus hystrix* DC. ชื่อวงศ์ Rutaceae ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก

ราก ต้นแม่มีระบบรากแก้ว (tap root system) ต้นที่ได้จากการตอนกิ่งเป็นรากพิเศษ (adventitious root)

ต้น เปลือกต้นเรียบมีสีน้ำตาลอ่อน ลำต้นมีกิ่งก้านจำนวนมากตั้งแต่ระดับล่างของลำต้นทำให้มีลักษณะเป็นพุ่ม ลำต้นและกิ่งมีหนามยาว (thorny stem) รูปทรงกระบอก ยาว 4 - 5 นิ้ว

ใบ ใบประกอบ มี 1 ใบย่อย เรียงสลับ รูปรี กว้างประมาณ 6.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปปลีมี ขอบใบเรียบ ใบหนา ผิวเป็นมัน สีเขียวเข้ม มีต่อมน้ำมัน (oil gland) กระจายทั่วแผ่นใบ ก้านใบแผ่เป็นแผ่น มีลักษณะคล้ายปีกนก (wing petiole)

ดอก/ช่อดอก ดอกออกเป็นช่อ มีดอกย่อยประมาณ 5 - 10 ดอก มีสีขาว ดอกย่อยกว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร เป็นดอกสมบูรณ์เพศ

ผล ผลมีเนื้อ (fleshy fruit) ผลแบบส้ม (hesperidium) ผลทรงกลมถึงรูปไข่ มีจุดสั้น ผิวขรุขระน้อย มีต่อมน้ำมันที่ผิว กว้างประมาณ 7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 9 เซนติเมตร เปลือกหนาประมาณ 0.3 เซนติเมตร เนื้อข้างในมีลักษณะเป็นกลีบหลายกลีบ ประกอบด้วยถุงเล็ก ๆ จำนวนมาก มีน้ำอยู่ข้างใน

เมล็ด

รูปทรงเมล็ดกลมรี กว้างประมาณ 0.7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 0.9 เซนติเมตร มีจำนวน
เมล็ดประมาณ 15 เมล็ดต่อผล

มะกรูดพันธุ์หวานแปดริ้ว